

Bentiarq Ottosen
Atassut

EM 2025/119
3. februar 2025

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en redegørelse, der skal belyse de økonomiske og administrative konsekvenser ved, at alle offentligt ejede boligforeninger mindst en gang om året systematisk skal gennemføre screeninger for skimmelsvamp i udlejningsboliger med henblik på tidlig indsats over for problemet. Redegørelsen skal endvidere belyse de økonomiske konsekvenser i forhold til at oprette en central database eller lignende, der registrerer screeningerne. Endelig skal redegørelse belyse de økonomiske konsekvenser ved at tilbyde specialiseret medicinsk hjælp og støtte til beboere, der lider af skimmelsvamp-allergi og relaterede sygdomme som følge af at have boet i en offentlig udlejningsbolig med skimmelsvamp.

(Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit)

Vi må forholde os til de faktiske forhold – den manglende vedligeholdelse af boliger har alvorlige konsekvenser for folkesundheden i Grønland. Dette ses særligt i de offentlige udlejningsboliger, hvor manglen på midler til vedligeholdelse gennem årtier har ført til forringede levevilkår.

Ser vi tilbage på 1983, da Grønland overtog ansvaret for boligområdet fra den danske stat, vil jeg gerne genkalde et vigtigt budskab fra dengang: "Nu overtager vi boligerne fra staten, men vi bør først kræve, at de renoveres og vedligeholdes. Det handler om borgernes ret til at bo trygt og sundt. Samtidig må vi sikre, at vi ikke pålægger fremtidige generationer en økonomisk byrde."

Dengang advarede vi om, at utilstrækkelige investeringer i vedligeholdelse ville skabe store problemer i fremtiden. Vi understregede, at Grønland ikke havde økonomisk kapacitet til at dække alle nødvendige renoveringer, og derfor burde staten have varetaget denne opgave, inden ansvaret blev overdraget.

Nu står vi over for konsekvenserne: Vi har opbygget en gæld på 3,8 milliarder kroner i udskudt vedligeholdelse og renovering af boliger. Denne politiske forsømmelse er uacceptabel, især fordi det er borgerne, der nu forventes at betale regningen. Mere end 1 milliard kroner skal hentes direkte fra borgernes lommer – men hvor skal de penge komme fra?

Vi bliver ved med at belaste befolkningen med skatter og afgifter for at dække fejlslagen politik. Det er på tide, at vi bliver bedre til at skabe økonomisk udvikling gennem investeringer, så vi kan finansiere forbedringer uden at belaste borgerne yderligere. Kun på den måde kan vi skabe en sund økonomisk udvikling.

Et andet problem er manglen på kvalitetskontrol i byggebranchen.

Vi har ikke en klar strategi for at sikre kvaliteten af nybyggeri, hvilket betyder, at materialer og byggemetoder ikke altid lever op til standarderne. Det er nødvendigt at indføre en lovgivning, der præcist regulerer brugen af byggematerialer, så vi sikrer sunde boliger for befolkningen.

Skimmelsvamp og skadelige kemikalier i boliger er et stigende problem.

Mange boliger lider under for høje koncentrationer af skimmelsvamp og kemikalier som PCB, hvilket har alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser for beboerne. I de offentligt ejede boliger, som administreres af INI A/S, ser vi eksempler på, at folk bliver syge på grund af deres boligforhold. Dette problem må og skal løses.

Derfor bør vi indføre en lov om kvalitetsvurdering af byggeri og vedligeholdelse, der sikrer, at både nybyggeri og renoveringer lever op til sundhedsmæssige krav.

En del af løsningen kan være at privatisere de offentlige boligselskaber.

Den øgede centralisering har ført til, at borgerne får en stadig ringere service. Samtidig bliver der kun afsat begrænsede midler til boligområdet hvert år. Hvis boligselskaberne blev privatiseret, ville de have større incitament til at sikre økonomisk bæredygtighed og bedre vedligeholdelse.

Vi forkastede dette forslag, da vi allerede kender de strukturelle udfordringer, og fordi finansieringen ikke er tilstrækkelig sikret.